

Academy Street

Mary Costello

Academy Street

Vertaald door Wim Scherpenisse

HOLLANDS DIEP

Deze uitgave is tot stand gekomen met een subsidie van de Ireland Literature Exchange (vertaalfonds), Dublin, Ierland.

www.irelandliterature.com

info@irelandliterature.com

'I'd Rather Go Blind': tekst en muziek door Ellington Jordan en Billy Foster, (verlengd) copyright © 1967 Arc Music Corp. (BMI) copyright © 2014 Arc Music Corp. (BMI) Arc Music Corp. Beheerd door BMG Rights Management (vs) LLC voor de hele wereld met uitzondering van Japan en Zuidoost-Azië. Alle rechten voorbehouden, met toestemming geciteerd.

Oorspronkelijke titel: *Academy Street*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Canongate, 2014

© Mary Costello, 2014

© Vertaling uit het Engels: Wim Scherpenisse, 2016

© Nederlandse uitgave: Hollands Diep, Amsterdam 2016

© Omslagbeeld: © Sunday Afternoon, East 7th Street, Lower East Side, NYC, 2006 (oil on linnen), Butera, Anthony (Contemporary Artist)/Private Collection/The Bridgeman Art Library

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer, Amsterdam

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

Foto auteur: © Tony Carragher

ISBN 978 90 488 2616 2

ISBN 978 90 488 2617 9 (e-book)

NUR 302

www.hollandsdiep.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hollands Diep is een imprint van Overamstel uitgevers bv

OVERAMSTEL

uitgevers

www.overamstel.com

Voor mijn moeder Ann en haar zusters Carmel en Clare

*Midden in de winter leerde ik eindelijk dat ik binnen in me een
onoverwinnelijke zomer meedroeg.*

– Albert Camus

Deel I

I

Het is avond en het raam staat een eindje open. Er zijn stemmen op de gang, voetstappen die zich de trap op en af haasten, en daarna door de gang naar de keuken aan de achterkant van het huis. Af en toe hoort Tess buiten grind knerpen, en het geluid van een bel als er een fiets tegen de muur wordt gezet. Eerder op de dag kwam er een auto langs de oprijlaan het erf op rijden, en ook tilbury's; de paarden hinnikten toen ze werden ingehouden. Ze zit in haar zondagse jurk en met haar mooiste schoenen aan op de vloer van de eetkamer. Door de hoge ramen stroomt zonlicht naar binnen dat op de vloer, de bank en de marmeren haard valt. Ze heft haar gezicht op om de warmte te voelen.

Al twee dagen lopen de mensen in en uit, en nu is er iets ophanden. Ze wilde maar dat iedereen naar huis ging en het weer stil werd in huis. De zomer is voorbij. Elke dag vallen er bladeren van de bomen; ze waaien over de oprijlaan. Ze denkt aan de bladeren die het erf op worden geblazen, langs het koetshuis, onder de stenen boog door. Die ochtend is ze naar de boomgaard gegaan

en binnen de hoge muur gaan staan. Toen was het koud. De perenboom stond alleen. Ze liep onder de appelbomen. Ze raapte een verrotte gele appel op en toen ze eraan rook, deed de geur haar denken aan de appelkamer en de appels die op kranten op de vloer waren gelegd en geel werden.

Ze gaat op haar rug op het kleed liggen en kijkt naar de afbeeldingen op het behang. Adam en Eva in de Hof van Eden. Haar moeder heeft haar het verhaal verteld. Ze kijkt een voor een naar de kleuren – donkergroen, blauw, rood – en volgt de klimop die zich overal over het behang slingert, helemaal om Adam en Eva heen. Ze zijn allebei op een paar bladeren na naakt. Eva trekt een angstig gezicht. Ze heeft net de slang in de gaten gekregen. Slangen zijn gemene beesten, zelfs in het paradijs, zei haar moeder. De appelboom achter Eva is oud en krom, net als de bomen in de boomgaard.

Ze voelt iets in de kamer. Een gesuis, en een luchtstroompje dat langs haar zoeft. Ze gaat overeind zitten, knippert met haar ogen. Een merel is de kamer in gevlogen. Hij vliegt rondjes, en ze glimlacht verwonderd en spreidt haar armen om hem naar zich toe te lokken. Hij gaat op de porseleinkast zitten en kijkt met één oog naar haar. Dan vliegt hij weer op en strijkt neer op de houten deklath boven de gordijnen. Hij begint naar een plekje op de muur te pikken. Ze houdt haar adem in. Ze luistert naar het getik van zijn snavel, en dan hoort ze een zacht scheurend geluid en komt er een reepje behang los; de

vogel vliegt op met het reepje als een takje in zijn snavel, beschrijft een rondje en vliegt het raam uit. Ze kijkt hem verbaasd na.

De deur gaat open en het hoofd van haar zus Claire verschijnt. 'O, zit je hier? Kom, Tess! Opschieten!'

Er staat iets te gebeuren. Haar oudere zussen Evelyn en Claire zijn thuis van kostschool. Ze houdt bijna evenveel van Claire als van haar moeder of de hond Captain. Meer dan van Evelyn of van Maeve, haar andere zus, of zelfs van de baby. En evenveel als van Mike Connolly, de knecht.

De deur gaat weer open en Claire steekt Tess gejaagd haar hand toe en beduidt haar dat ze moet komen. Er staan mensen in de gang te wachten. De voordeur staat wijd open en buiten zijn nog meer mensen. Ze hoort het knerpen van hun voeten op het grind en hun zachte gepraat. Ze kijkt om zich heen, naar de gezichten van haar tantes, neven, nichten en burens. Haar onderwijzeres, mevrouw Snee, lacht naar haar. Claire trekt haar tegen zich aan – ze staan nu naast tante Maud –, knijpt in haar hand en buigt haar hoofd. Plotseling is ze bang.

Geschuifel boven op de overloop; iedereen wordt stil. Mannenstemmen, half fluisterend maar dringend, zweven langs de trap omlaag. Ze denkt dat er vast een heleboel mensen boven zijn, maar als ze omhoogkijkt ziet ze alleen schouders en schaduwen achter de leuning. Ze zucht. Ze moet zo naar de wc. Ze kijkt naar haar nieuwe schoenen. Die heeft ze in de schoolvakantie gekregen,

ze komen uit de winkel van Briggs in de stad, net als de groene jurk die ze aanheeft. Haar moeder heeft die dag ook nieuwe schoenen voor zichzelf gekocht. En een nieuwe blauwe jurk. Haar moeder bukte zich om haar veters vast te maken en Tess legde haar hand op haar moeders hoofd, op haar zachte haar.

De trap is steil en maakt een bocht naar rechts, en in die bocht, bij het glas-in-loodraam, verschijnt de rug van haar oom. Het licht stroomt naar binnen. Haar hart begint te bonzen. Ze ziet de rug van een buurman, Tommy Burns, en die van haar andere oom; ze zwoegen de trap af. En dan begrijpt ze het. Precies op het moment dat ze de kist ziet, begrijpt ze het. Hij komt de hoek om en het zonlicht valt erop. Het stroomt er aan alle kanten overheen en kleurt het hout geel, rood en oranje, net als het raam, doet het oplichten, maakt het mooi. De gouden handgrepen glimmen. Het is zo mooi dat haar hart opzwellt en overstroomt van het licht. Ze doet haar ogen dicht. Ze voelt haar moeder vlakbij. Haar moeder steekt een hand uit, lacht naar haar. Ze voelt de aanraking van haar moeders vingers op haar gezichtshuid. Haar moeder is helemaal van haar – haar gezicht, haar lange haar, haar mond, alles is van haar. Dan hoest er iemand en doet ze haar ogen open.

De mannen zijn bijna onder aan de trap en de zware kist hangt scheef. Ze is bang dat hij zal vallen. Haar vader en haar oudere broer Denis komen meehelpen, tillen de achterkant mee op. Ze kijkt naar de grond en drukt

haar tenen tegen haar schoenzolen om haar voeten stil te houden. Ze wil de onderste treden op rennen, de kist opendoen en haar moeder eruit laten. Ze kijkt weer naar de handgrepen en de kleine kruisen erboven. Ze probeert ze te tellen. Op het deksel staat een groot gouden kruis. Toen haar nicht Kathleen haar gisteravond naar bed bracht, kwamen ze langs haar moeders kamer. De luiken waren dicht en er brandden kaarsen. De kamer was vol mensen die stonden, zaten en tegen de muren leunden, burens, kennissen, en ze baden allemaal de rozenkrans. Ze bukte zich om langs de mensen heen te kunnen kijken. Ze kon haar moeder niet zien. Alleen het donkere hout van de klerenkast en de wastafel. De spiegel, die was afgedekt met een zwarte doek. En tegen de muur, tegen het behang met de bleekrode rozen, het houten deksel met het gouden kruis, beschenen door het dansende kaarslicht. Ze legden het deksel op de kist, over haar moeder heen. Ze kijkt op naar Claire en wil iets zeggen, maar Claire zegt 'Sjj' en verstevigt haar greep op Tess' hand. Er valt een stilte in de gang. Ze draait zich om en ziet de grote koperen gong, waar Maeve en zij soms mee spelen, bij de muur. Ze wil de klopper pakken en hard op de gong slaan.

De kist kruipt naar de voordeur. Dan laten de mannen hem op twee stoelen zakken en rusten ze even uit. Als ze hem weer optillen, loopt iedereen erachteraan en gaat hij door de openstaande deur het zonlicht in. Op het grind staat een zwarte lijkwagen; talloze paren

ogen kijken naar hen. De mannen brengen de kist naar de achterkant van de wagen en schuiven hem naar binnen door de openstaande deur, als in een opengesperde muil. Maeve begint te huilen en Claire loopt naar haar toe.

Tess draait zich om en ziet Mike Connolly aan de rand van het erf staan met de hond Captain aan zijn voeten. Hij houdt zijn pet in zijn hand. Ze meent dat hij huilt. Iedereen huilt, maar zij niet. Ze kijkt omhoog en ziet de merel die vanuit de lepelboom naar haar zit te kijken. Vuile dief, wil ze roepen, jij hebt een stuk uit mijn moeders behang gescheurd, en nu is ze dood. Ze kijkt uit over het witte hek om het grasveld, over de glooiende velden en de steengroeve, naar een groepje bomen in de verte. Dan valt de deur van de lijkwagen met een klap dicht, en ze krijgt een schok. Ze kijkt om zich heen. Ze weet niet wat ze moet doen. De avondzon verblindt haar. Hij beschijnt alles te fel, de lepelboom, het grasveld en het witte hek, de lijkwagen, het grind en de merel.

De wagen begint te rijden en de mensen lopen erachteraan. Achter hen de auto van haar oom en dan de tilbury's, en de burens met hun fiets aan de hand. Claire staat weer naast haar en buigt zich naar haar toe. 'Je moet nu naar binnen gaan, Tess. Maeve en jij blijven thuis met Kathleen.'

Haar nicht Kathleen pakt haar bij de hand en trekt Maeve en haar mee, om het huis heen en het trapje af, de achtertuin in. Voordat ze bij de achterdeur zijn,

rukt Tess zich los en rent ze terug over het grind en het gras, de velden in. Ze blijft op een heuveltje staan en kijkt naar de lijkwagen die over de oprijlaan rijdt en de hoofdweg op draait. Hij schuift langs de stenen muur om haar vaders land, stapvoets gevolgd door de mensen en de paarden die de tilbury's trekken. Soms wordt haar zicht belemmerd door bomen of de muur. Maar ze blijft kijken en wachten tot het zwarte dak van de wagen weer opduikt, blikkerend in de zon. De wagen mindert vaart en slaat linksaf, Chapel Road op, en de mensen volgen, als donkere silhouetten. Dan verdwijnen ze geleidelijk.

Ze blijft roerloos staan kijken tot het laatste silhouet is verdwenen en ze alleen is. Weg. Haar moeder is weg. Ze is een beetje misselijk, duizelig van het weidse uitspannel boven haar. Ze voelt de grond onder zich wegzakken – het gras, het veld en de heuvel glijden weg totdat ze hoog en droog boven op een kale heuvel staat. Zoals de Heilige Maagd op de schildering in de kerk waarop ze vanaf een bergtop ten hemel vaart. Misschien vaart zij, Tess, op ditzelfde moment wel ten hemel. Ze krijgt nauwelijks lucht. Ze wendt haar gezicht naar de laagstaande zon, doet haar ogen dicht en wacht. Alstublieft. Ze wacht op haar moeders gezicht, een hand die wordt uitgestoken. Ze rekt haar lichaam zo ver mogelijk uit, wenst wanhopig dat de zon haar aanraakt, de wind haar optilt, de hemel zich opent en haar opneemt.

Als ze haar ogen opendoet staat ze nog altijd in haar

vaders veld, en vlakbij, een paar meter verderop, staan een stuk of vijf koeien, hun grote koppen met de droevige ogen naar haar toe gekeerd. De grond is weer stevig onder haar voeten, het gras is groen, er is niets veranderd. Ze kijkt om zich heen, bang, beschaamd. Ze begint weer te rennen, terug naar huis. Ze rent het erf op, zoekt de schuur, het koetshuis, de stallen. Ze doet de deur van de donkere, muffe aardappelschuur open, steekt haar hoofd om de hoek, roept: ‘Mike, Mike, ben je daar?’ en wacht of er antwoord komt. Het is overal stil. Weldra zal het donker zijn. Ze hoort motorgeronk in de verte. Er komt een auto aanrijden over de oprijlaan. Ze blijft staan wachten tot hij het erf op komt. Haar hart bonst. De lijkwagen, denkt ze; hij komt terug. Met haar moeder glimlachend op de voorbank en de kist achterin open, leeg – een afschuwelijke vergissing is rechtgezet. Ze waren naar het verkeerde huis gereden. Ze hadden de verkeerde vrouw meegenomen – de oude mevrouw Geraghty in het dorp was degene die was overleden.

Maar de auto die het erf op rijdt, is niet de lijkwagen. Het is juffrouw Tannian, de pluimveeconsulente. Ze stapt uit; ze draagt een ensemble van groen tweed en lakschoenen. Ze heeft kastanjebruin haar, net als Tess’ moeder. De lucht is roze en als ze naar Tess toe loopt, wordt ze van achteren beschenen door de laatste zonnestralen. Ze praat tegen Tess, ze zegt: *Ik vind het erg, ik vind het heel erg voor je.* Tess vlucht voor haar weg, langs de rand van het erf, onder de boog door naar de boom-

gaard. Het grote ijzeren hek staat open en ze rent erdoor en blijft in de schaduw staan. De appelbomen zijn donker, hun lage, kromme takken lijken op de rokken van oude vrouwen. Haar blik schiet alle kanten op, langs de vier hoge muren. En dan ziet ze hem, Mike Connolly: hij zit helemaal aan de andere kant op een oude boomstronk met Captain naast zich. Zodra ze hem ziet, komen de tranen. Ze rent naar hem toe, valt aan zijn voeten neer en begint te snikken.

Het is donker als de anderen thuiskomen. Haar tante Maud en Mauds man Frank, en de tantes, neven en nichten uit Dublin komen allemaal de keuken in. De petroleumlampen zijn aan. Er staan allerlei lekkere dingen op de planken van de provisiekast, taarten, broodjes en koekjes. Mevrouw Glynn, die de baby tijdelijk in huis heeft genomen, is er ook. Ze helpt Tess' zussen met het presenteren van thee en boterhammen aan alle gasten, en whiskey aan de mannen. Haar vader zit zwijgend in de leunstoel. Haar broer Denis heeft zijn hoofd gebogen. Tess wil bij hem op schoot klimmen, net als toen ze vier was. Ze hebben het over de baby, Oliver. Tante Maud zegt dat zij hem in huis zal nemen.

‘Dat is het beste,’ zegt ze.

Haar vader zegt niets.

‘Het is maar voor een paar jaar,’ zegt tante Maud. ‘En je komt natuurlijk vaak langs, en Kathleen kan hem elke zondag meenemen om met de meisjes te komen spe-

len.’ Ze kijkt de tafel rond. ‘Dan is dat geregeld. En wilde zij het zelf niet zo?’

‘Ja,’ zegt haar vader na een poos. ‘Ze wilde het zelf zo, dat klopt.’

Ze loopt de gang in, naar voren, en sleept een krukje naar de deur om die open te doen. Buiten is het donker. Ze gaat op de stoep zitten en doet haar armen over elkaar. Ze ziet het silhouet van de lepelboom op het grasveld. Ze herinnert zich dat Maeve en zij elke dag uit school kwamen en dat haar moeder dan met een deken over haar knieën onder die glanzende boom zat te naaien, met Oliver naast haar in zijn wieg. Soms was ze in slaap gevallen en hing haar hoofd omlaag. Oliver was nog maar net geboren en sliep ook. Dan rende Tess naar hen toe, keek over de rand van de wieg en snoof zijn babygeur op. Haar moeder had haar lange haar opgestoken. Dan kreeg ze een hoestaanval en raakte het haar los. Op een keer zat er bloed in haar zakdoek. Toen ze ziek in bed lag, had ze haar haar los. Ze waren vorige week nog met Tess naar haar moeders kamer gegaan; haar moeder zat rechtop in bed in haar witte nachtpon. Ze tilden haar op het hoge bed en haar moeder kuste haar voorhoofd. Maar toen Tess over haar moeders haar streelde en zich tegen haar aan wilde vlijen, zei Evelyn: Zo, en nu weer naar beneden, dame, en werd ze weggetrokken.

Tess heeft geen vieruurtje gehad. Ze vraagt zich af wie er voortaan eten voor hen zal maken. Ze houdt van een

gekookt ei en krentencake met boter. Ze vindt het fijn als haar moeder naast haar vader komt staan en hem uit de theepot een dampende kop inschenkt. Soms steekt hij zijn hand uit en legt die op haar moeders achterste, en dan doen haar zussen en zij of ze het niet zien. Vanavond ligt haar moeder in haar kist in de kerk. God zal zijn gouden glijbaan wel gauw neerlaten als hij klaar is om haar moeder in de hemel op te nemen – het kan nu elk moment gebeuren. Zo zijn zij, Tess en haar broers en zussen, ook op aarde gekomen. Als haar ouders een nieuwe baby wilden, heeft haar moeder verteld, ging ze naar de kerk om te bidden, en als God haar gebed dan hoorde, liet hij zijn gouden glijbaan neer en zette er een baby op, en die kwam dan dik, blij en brabbelend omlaag geroetsjt en viel in haar moeders wachtende armen.

Tess trekt haar schoenen uit, kijkt op naar de zwarte hemel en begint te neuriën. Ze weet niet zeker of die gouden glijbaan echt wordt gebruikt om mensen in de hemel op te nemen. Dat is een gok. Ze vraagt zich af of haar moeder nu, op dit moment, onderweg is door de donkere lucht, tussen de koude sterren. Ze wordt een beetje bang. Ze kijkt naar haar handen. Ze peutert aan de oude brandwond op haar duim. Ze bijt er een stukje huid af en kauwt erop. Ze denkt terug aan de dag dat ze zich brandde. Oliver was nog niet eens geboren en ze zat nog niet op school. Ze ging met haar moeder mee naar buiten om de kippen te voeren. Tok, tok, tok, riepen ze.

Ze gingen het eenden- en het kippenhok in om de eieren te rapen. Haar moeder had een emmer en Tess een klein blik. Tess wilde precies zo zijn als haar moeder. Toen haar moeder de eieren die dag in haar emmer deed, wilde Tess ook eieren in haar blik. Ze begon te huilen, maar toen zei haar moeder: Hé, moet je kijken, en ze raapte drie prachtige glanzende steentjes op van het erf, deed ze in Tess' blik en rammelde ermee. Daarna holde haar moeder naar binnen om het brood niet te laten verbranden. Tess holde achter haar aan, maar ze zag nog een mooi glanzend steentje op de grond liggen, bleef staan en stopte het in haar blik; daarna rende ze naar binnen en riep naar haar moeder dat ze een nieuw steentje had. Bij de achterdeur struikelde ze, en ze tuimelde het trapje af en viel in de keuken half rennend opzij in de haard. Haar moeder slaakte een kreet; ze liet de bakplaat vallen, snelde toe, tilde Tess op en was met één sprong aan de andere kant van de keuken, bij de grote witte gootsteen. Later, toen ze Tess' vader vertelde wat er was gebeurd, begon haar moeder te huilen. Haar handjes waren verbrand, zei ze terwijl ze haar ogen afveegde. Tess wilde hem de steentjes laten zien, maar haar handen zaten helemaal in het verband.

De volgende ochtend gaat iedereen in het zwart gekleed naar de begrafenis. Tess en Maeve blijven thuis met Mike Connolly. De eettafel is gedekt met het mooie servies en bestek. Er is van tevoren een schapenbout bereid,

die in de keuken klaarligt. Mevrouw Glynn komt met warm bruinbrood. Ze trekt haar jas uit en zet eieren op. Ze draagt Maeve op om koude aardappels met een vork fijn te maken. Als alles klaar is, brengen Tess en Maeve de borden naar de eetkamer. Mevrouw Glynn trekt haar jas aan en zegt dat ze, als ze voortmaakt, nog op tijd is voor de teraardebestelling. Tess' hart slaat een slag over. Mevrouw Glynn neemt Maeve mee, maar Tess is te jong om naar de begraafplaats te gaan. 'Die arme moeder van je,' zegt ze. Voordat ze weggaan, vraagt Tess naar Oliver. Wanneer komt die thuis? Mevrouw Glynn zegt dat ze hem morgen mogen komen opzoeken. Daarna gaat hij bij tante Maud wonen.

Als ze weg zijn, wordt het stil in huis. Ze wordt misselijk van de lucht van het schapenvlees. Ze luistert naar het tikken van de klok. Alles verandert. Niemand zet de radio meer aan. Ze hoort water druppelen in de buizen hoog aan de muur. De vloerplanken boven kraken. Ze begint bang te worden. Ze weet zeker dat er iemand boven is. Ze denkt dat haar moeder de trap af en de keuken binnen zal komen. Ze rent de achtertuin in, en bij het omslaan van de hoek naar het grasveld botst ze tegen Mike Connolly op. 'Hé, a leanbh, kalm aan, kalm aan.'

'Ik geloof dat mama de trap af komt, Mike, volgens mij is ze terug. Ik hoorde haar lopen.'

'Hoe kom je dáár nou bij? Kom, we gaan naar binnen en maken iets te eten. Mijn maag knort als een varken. Weet je wel hoeveel koeien ik vanochtend heb gemol-

ken, dame? Nog voordat jij je nog eens lekker omdraaide in bed?’

Hij gooit twee plaggen turf op het vuur en hangt de ketel aan de haak. De klok tikt nu zachter. Buiten krasen de kraaien. Mike blijft in het vuur staan kijken en zij doet dat ook. Als de vlammen groot en rood zijn en de ketel zingt, zet hij een pot thee. Hij snijdt brood en vraagt: ‘Zullen we het roosteren?’ Ze glimlacht. Hij weet – net als haar moeder – dat ze geroosterd brood het allerlekkerste van de hele wereld vindt. Hij prikt een snee brood aan een vork, buigt zich naar voren en houdt hem voor de vlammen. Ook zij buigt zich naar voren. Hun gezichten worden roze en warm terwijl het brood bruin kleurt. Hij roostert drie of vier sneetjes en ze zeggen geen van beiden iets. Maar ze is blij. Ze is gelukkig. Ze gaan samen aan de grote tafel zitten en hij smeert boter en jam op haar geroosterde boterham; het water loopt haar in de mond. Hij schenkt twee koppen thee in en geeft haar een knipoog. ‘Eet maar lekker op,’ zegt hij. En dan, net als hij een hap wil nemen, draait hij zijn hoofd omdat hij iets ziet en verandert er iets aan hem. Ze volgt zijn blik en ziet haar moeders schort aan een spijker aan de zijkant van de keukenkast hangen. Ter hoogte van de buik zitten er witte meelresten op van alle keren dat haar moeder tegen de tafel aan is gekomen bij het kneden van het brooddeeg. ‘Eet, Mike,’ zegt ze snel. ‘Je brood wordt koud.’

Ze zijn allemaal terug, de priester ook, en ze zitten aan de lange tafel in de eetkamer. Tess houdt de porseleinen melkkannetjes in de gaten, en als ze leeg zijn holt ze het hele eind naar de keuken om ze opnieuw te vullen. Ze gaat de tafel rond en presenteert broodjes en cake van een bord. Haar haar is netjes opgestoken. Ze staat rechtop en glimlacht beleefd als ze wordt geprezen. De priester vraagt hoe oud ze is. Zeven, antwoordt ze. Hij zegt dat ze een grote meid is en als twee druppels water op haar moeder lijkt, en op dat moment barst haar hart bijna uit elkaar van blijdschap. Ze kijkt naar de andere kant van de kamer, naar de plek waar de vogel het behang heeft gescheurd. Ze wil weghollen om haar moeder te zoeken en haar te vertellen wat de priester heeft gezegd.

Haar vader zit aan het ene uiteinde van de tafel, de priester aan het andere.

‘God hebbe haar ziel,’ zegt de priester. ‘Hoe oud was ze, Michael?’

Haar vader houdt op met eten. ‘Ze is in 1904 geboren. In maart dit jaar is ze veertig geworden. Toen begonnen de klachten. Vlak na de geboorte van het kind.’

Hij kijkt de tafel rond, en dan weer naar de priester. ‘In een kerk in Galway sprak ik een keer een non,’ zegt hij. ‘Ze was uit Amerika over. Weet u wat die vertelde? Dat de ziel van een mens evenveel weegt als een snip. Een wetenschapper daarginds heeft mensen gewogen vlak voor ze stierven, tbc-patiënten volgens haar, en nog een keer vlak nadat ze waren overleden, met bed en al.

En ja hoor, ze waren lichter... Moet u zich indenken... De ziel was opgestegen, zei ze.'

Tante Maud snuit haar neus in haar zakdoek. Evelyn gaat rond met de theepot en fluistert tante Maud iets toe.

'Ze heeft tegen Evelyn gezegd waar ze het linnen tafellaken kon vinden om voor het eten te dekken,' zegt tante Maud. 'Zo is het toch, Evelyn?'

Evelyn knikt en snift. 'Ja. Een paar dagen geleden pas. Ze heeft gezegd in welke la het lag.'

Tess kijkt naar haar vader. Hij neemt een slok thee en slikt. Hij kijkt de hele tijd naar beneden. Ze ziet de boten bewegen onder zijn gezichtshuid.

'Ze was een goede vrouw,' zegt de priester. 'Een goed mens.'

'Ze heeft zelfs tegen ons gezegd in welke jurk we haar moesten afleggen – die nieuwe blauwe,' zegt Evelyn.

Tess' hart begeeft het bijna. Ze begrijpt wat dat betekent: haar moeder ligt in haar nieuwe blauwe jurk in de kist. De jurk die ze die keer bij Briggs heeft gekocht, toen Tess de jurk kreeg die ze nu aanheeft. Ze zet het bord met de cake voorzichtig op het dressoir en loopt met knikkende knieën de eetkamer uit. Ze gaat de trap op. Het zonlicht stroomt naar binnen door het glas-inloodraam, net als gisteren. Ze loopt er haastig langs, naar de overloop en door de gang naar de kamer van haar ouders. De deur is dicht. Ze blijft even staan, draait dan aan de deurknop en gaat naar binnen. Het is don-

ker. De gordijnen zijn niet opengetrokken. Er hangt een vieze lucht, zoals wanneer er een dode muis onder de vloerplanken ligt. Ze holt naar het raam en doet een van de gordijnen open. De zwarte doek hangt nog steeds over de spiegel. Op de toilettafel staat een foto van haar ouders op hun huwelijksdag. Ze kijkt ernaar. Misschien krijgt haar vader nu wel een nieuwe vrouw. En zij een nieuwe moeder. Er staat ook een foto van haar moeder in verpleegstersuniform, uit de tijd dat ze jong was en in een ziekenhuis in Cork werkte. Ze schuift de bovenste la open, pakt er een met rode stof beklede doos uit en inspecteert de broches, het medaillon en de hoedenpen van haar moeder. Er ontbreekt niets. Ze doet de klerenkast open en schrikt zich dood. Heel even denkt ze dat er mensen in begrafenis-kleding in de kast staan. Ze duwt tegen de jassen en jurken, maar het zijn er te veel en zij is te klein; ze vallen terug en versperren haar de weg. Ze trekt aan de zomen van de jurken en rokken, zodat het licht erop valt. Ze huilt bijna. Er is geen blauwe jurk. Haar moeder draagt hem in de kist. Dan bedenkt ze dat haar moeder niet meer in de kerk is. Ze ligt nu in de grond. Of ze is ten hemel gevaren.

In het donker telt ze schapen, zoals Claire haar heeft aangeraden. Het helpt niet, ze kan niet slapen. Ze begint de dagen te tellen die sinds haar geboorte zijn verstreken, maar dat is te moeilijk. Ze probeert zich elke dag, iedere minuut haar moeder te herinneren. Opeens klinkt er

een luide knal. Ze schiet overeind, doodsbang. Ze hoort in de verte honden blaffen. Maeve is in haar bed aan de andere kant van de kamer niet wakker geworden. Dan is alles weer stil. Ze luistert of ze geluiden in huis hoort. De maan schijnt groot en fel naar binnen en maakt alles wit, zelfs de vloerplanken. 'Mellow the moonlight'. Als dat liedje op de radio komt, zingt haar moeder mee met de zangeres. Over een man die in een maanverlichte nacht aan het venster van zijn geliefde verschijnt en iets tegen haar fluistert. Tess had haar moeder nog willen vragen of 'aan het venster' iets anders was dan 'voor het raam'. Haar moeder had het een keer over het mannetje in de maan, en nu knielt Tess op haar bed en kijkt ze uit het raam, draait haar hoofd alle kanten op en probeert zijn gezicht te onderscheiden.

De volgende ochtend, voordat het helemaal licht is, wordt ze wakker. Ze luistert of ze Oliver hoort. En dan weet ze het weer, en ze krijgt een misselijk gevoel. Vorige zomer zongen de kleine vogeltjes elke morgen vroeg, op een kluitje bij elkaar onder het dak boven haar raam. Nu zijn ze allemaal weg, hun vleugels en hun hartjes zijn groot geworden. Ze doet haar ogen dicht en probeert weer in te slapen. Het is zo stil in huis dat ze gelooft dat iedereen misschien wel is weggegaan en zij de enige is die is gebleven. Ze trekt de dekens tot aan haar kin op om de kou buiten te sluiten.

Ze gaat rechtop zitten en kijkt naar de slapende Maeve. Ze komt uit bed en holt naar het grote raam,

voelt de vloer nauwelijks onder haar voeten. De lucht is grijs en laag, alles slaapt nog. Ze kijkt uit over het grasveld, en dan naar de verte voorbij de velden. Haar vader komt over een heuvel aangelopen in zijn lange jas, met een geweer over zijn schouder. Hij draagt dode konijnen. Hij komt steeds dichterbij. Zo heeft ze hem nog nooit gezien, zo eenzaam.